

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 august 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 aprilie 2016, declarat de avocatul Darii Vladimir în numele inculpatului și inculpatul

Bocșa Anatolii Vasilii, născut la 07 august 1965 în regiunea Lvov, or.Strîi, str.Korceka 18, ap.6, R.Ucraina, cetățean al R.Ucraina, domiciliat în mun.Bălți, str.Alexandru cel Bun 6, ap.34

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 29.10.2014 - 04.12.2015;
2. Instanța de apel: 12.02.2016 - 13.04.2016;
3. Instanța de recurs: 24.06.2016 - 09.08.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 04 decembrie 2015, Bocșa Anatolii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.155 Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale și în baza art.361 alin.(2) lit.b), c) Cod penal la 500 unități convenționale, iar în temeiul art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea de la Bocșa Anatolii în beneficiul părții vătămate Crijevițchi Oxana a prejudiciului material în sumă de 2800 lei, a cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei.

2. Prima instanță a constatat că Bocșa Anatolii, la 29 iulie 2014, aproximativ la ora 17.30, aflându-se la intersecția străzilor M.Sadoveanu și Hotinului din mun.Bălți, în urma unui conflict apărut între el și Crijevițchi Oxana, apropiindu-se de automobilul său de model „Volkswagen Sharan”, cu n/î BL DF, din care a scos un obiect asemănător cu un pistol, pe care la orientat în direcția ultimei și a copiilor minori Crijevițchi Ana și Crijevițchi Ivan, precum și un obiect asemănător cu o grenadă, pe care îl ținea în mână, amenințându-i cu omor, vătămarea integrității corporale, amenințări pe care partea vătămată Crijevițchi Oxana le-a perceput ca reale, existând pericolul realizării acestor amenințări.

Tot el, la 14 septembrie 2000, 21 ianuarie 2003 și 03 aprilie 2006, fiind originar și cetățean al R.Ucraina, cu domiciliul în reg.Lvov, or.Strîi, str.Zelionaiia 18, ap.6, fiindu-i cunoscut faptul că se află în căutare de către organele de drept ale R.Ucraina, pentru săvârșirea infracțiunilor deosebit de grave și că nu deține cetățenia R.Moldova, cu scopul eschivării de la răspundere penală, urmărind scopul falsificării unor documente oficiale,

împreună cu persoane nestabilite de organul de urmărire penală, a confecționat, deținut și folosit documente oficiale false de importanță deosebită de tip URSS, prezentându-le la Secția de Evidență și Documentare a Populației din r-nul Glodeni, cu ajutorul cărora a primit, deținut și folosit pînă la data de 23.09.2014 documente oficiale false de importanță deosebită, care reprezintă certificatele de naștere seria „NA-V” nr.0344304 din 09.10.2002 și seria „NA-V” nr.104891/duplicat din 28.03.2006, buletin de identitate al cetățeanului R.Moldova seria A nr.09028688 din 23.01.2003 cu fișa de însoțire seria RAAC nr.0653852 din 23.01.2003 și două pașapoarte ale cetățeanului R.Moldova seria A nr.1186623 din 25.10.2002 și seria A nr.2344635 din 03.04.2006, eliberate pe numele lui Martiniuc Ivan, a.n.17.02.1958, originar și locuitor al s.Iabloana, r-nul Glodeni, documente care îi acordau dreptul de a se afla legal și de a circula pe teritoriul R.Moldova, precum și de a traversa hotarele țării.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care lui A.Bocșa în baza art.361 alin.(2) lit.b), c) și art.155 Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, cu aplicarea prevederilor art.105 Cod penal - expulzarea inculpatului de pe teritoriul R.Moldova, considerînd că prima instanță incorect nu a dispus aplicarea acestor dispoziții, de rînd ce acesta a comis infracțiuni pe teritoriul țării, iar în cadrul urmăririi penale, cît și la etapa examinării cauzei penale s-a constatat cu certitudine că A.Bocșa s-a aflat pe teritoriul R.Moldova ilegal, fiind cetățean străin și nedeținînd permisul de ședere temporară pe teritoriul țării, iar conform legislației în vigoare, aceste persoane urmează fi expulzate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 aprilie 2016, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, prin care A.Bocșa a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.155 Cod penal, la amendă în mărime de 400 unități convenționale și în baza art.361 alin.(2) lit.b), c) Cod penal la 500 unități convenționale, iar în temeiul art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale.

În temeiul art.105 Cod penal, s-a dispus expulzarea lui A.Bocșa de pe teritoriul R.Moldova. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că prima instanță, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, dînd probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect ajungînd la concluzia privind vinovăția inculpatului A.Bocșa în săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art.155 și 361 alin.(2) lit.b), c) Cod penal - amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale, dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări și confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, acțiuni săvîrșite de două sau mai multe persoane, referitor la un document de importanță deosebită, care acordă drepturi.

Totodată, instanța de apel, reieșind din circumstanțele cauzei a constatat că în partea ce tine de măsura de siguranță - expulzarea inculpatului (art.105 Cod penal), aplicarea căreia a fost solicitată de partea acuzării, prima instanță eronat a concluzionat că aceasta este preamatură, întemeindu-și concluziile pe declarațiile doar a inculpatului, care a indicat că are la întreținere doi copii, aflîndu-se în relație de concubinaj.

Astfel, instanța de apel, reținând dispozițiile prescrise la art.105 alin.(1) Cod penal, precum și faptul că prin expulzare se înțelege obligarea cetățenilor străini sau a apatrizilor, care au fost condamnați pentru săvârșirea unor infracțiuni, să părăsească imediat țara în cazul aplicării pedepsei neprivative de libertate sau după executarea pedepsei cu închisoarea sau cu arestul dacă în urma săvârșirii infracțiunii prezența lui în țară constituie un pericol, a conchis că motivele invocate în apelul procurorului sînt întemeiate și urmează a fi admise.

În acest sens instanța de apel a menționat că, măsura de siguranță este sancțiunea de drept penal, care constă în măsura de constrîngere cu caracter preventiv, care are drept scop înlăturarea unor stări de pericol generatoare de fapte prevăzute de legea penală. Expulzarea este o măsură de siguranță de drept penal, a cărei esență constă în obligarea cetățenilor străini sau a apatrizilor, care nu au domiciliu în țară și care au fost condamnați pentru săvârșirea unor infracțiuni, să părăsească țara.

Deci, pentru a decide expulzarea, se cere să fie întrunite următoarele condiții: - făptuitorul să fi săvârșit o infracțiune prevăzută de legea penală națională sau a altui stat; -să nu existe motive serioase de a crede că prin expulzare persoana va fi supusă la tortură, tratament inuman sau la pedeapsa cu moartea în statul în care urmează să fie expulzat; - rămînerea pe teritoriul R.Moldova a făptuitorului constituie un pericol social care impune aplicarea expulzării ca măsură de siguranță; - făptuitorul să fie cetățean străin sau apatrid, iar acesta din urmă să nu aibă domiciliu în R.Moldova.

Reieșind din circumstanțele și probele administrate în cauză, instanța de apel a conchis că, la caz, sînt întrunite toate condițiile pentru a fi aplicate prevederile art.105 Cod penal în privința inculpatului.

În sensul celor reținute, instanța de apel a stabilit că inculpatul A.Bocșa a comis pe teritoriul R.Moldova infracțiunile prevăzute de art.155 și art.361 alin.(2) lit.b), c) Cod penal, prin ce a lezat valorile sociale ocrotite de legea penală, și anume a adus atingere relațiilor sociale cu privire la dreptul persoanei la viață, integritate corporală sau sănătate, precum și relațiilor sociale, care țin de activitatea normală a organelor de stat cu privire la asigurarea ordinii stabilite de operare cu documentele oficiale de importanță deosebită. Iar rămînerea inculpatului A.Bocșa pe teritoriul R.Moldova constituie un pericol social, deoarece acțiunile acestuia au fost îndreptate contra vieții și sănătății persoanei, care și pînă la moment percepe acest pericol ca unul real pentru sine și pentru familia sa, contra autorităților publice și securității de stat, fiind necesară aplicarea expulzării lui ca măsură de siguranță. Totodată, instanța a conchis că, la caz, nu sînt prezente temeieri de a crede că prin expulzare A.Bocșa va fi supus la tortură sau la tratament inuman sau la pedeapsa cu moartea.

La fel, instanța de apel a constatat că A.Bocșa deține cetățenia Ucrainei, nefiind înregistrat pe teritoriul R.Moldova, neavînd permis de ședere și un domiciliu oficial, că începînd cu anul 1997 s-a aflat pe teritoriul R.Moldova, fără a întreprinde măsuri legale de a-și oficializa aflarea pe teritoriul țării, săvîrșind infracțiuni împotriva cetățenilor țării, considerînd ca fiind întrunite toate condițiile pentru a fi aplicate prevederile art.105 Cod penal.

Instanța, analizînd agumentele invocate de inculpat, precum că dînsul deține cu drept de proprietate o parte din locuința din str.Păcii 23, ap.3, mun.Bălți, că are la întreținere trei copii și se află în relații de concubinaj, că este fondatorul și administratorul SRL „Boclavean” și o eventuală expulzare ar constitui o ingerință inadmisibilă în viața lui privată, a conchis că aceste argumente nu pot fi reținute, pe

motiv că la materialele cauzei inculpatul nu a prezentat careva acte, care ar confirma că ar deține careva proprietate, că are la întreținere trei copii minori, iar copia actului că dînsul este fondatorul și administratorul SRL „Boclavean”, certifică faptul că această societate a fost fondată la 12.04.2016, cu un capital social de 100 lei, cu o zi înainte de ședința de judecată, urmărind scopul de a evita expulzarea din țară.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul V.Darii în numele inculpatului A.Bocșa și inculpatul care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța de apel nu a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele cercetate, din care motiv a admis o gravă eroare de fapt privind circumstanțele care ar asigura egalitatea și temeinicia aplicării prevederilor art.105 Cod penal, de unde rezultă că instanța a individualizat greșit necesitatea aplicării față de A.Bocșa a pedepsei complementare expulzarea acestuia de pe teritoriul R.Moldova; - în cauză nu s-a constatat că inculpatul ar prezenta pericol social pentru R.Moldova și cetățeni, iar pentru faptele expuse în învinuire a fost supus pedepsei penale; - constatările instanței că A.Bocșa o amenință pe O.Crijevițchi și după pornirea cercetărilor nu au fost probate; - în materialele cauzei într-adevăr nu sînt prezentate documente de paternitate, însă dînsul este tată a trei copii, cărora acordă sprijinul său, fapt dedus din declarațiile martorului R.Tulumari; - instanța aplicînd expulzarea în privința lui A.Bocșa, nu a dat apreciere faptului că ultimul s-a atașat de R.Moldova, se consideră membru al acestei societăți, pe toată perioada aflării sale în țară nu a comis alte fapte infracționale, și-a format o familie, are copii neoficializați după el, în R.Ucraina nu are probele cu organele de drept, a fondat o întreprindere cu scopul de a-și asigura existența sa și a copiilor săi, iar la 03.05.2016 a depus cerere și actele necesare pentru legalizarea șederii sale în R.Moldova.

6. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate.

Potrivit textului recursului, avocatul și inculpatul au invocat ca temeiuri de casare a hotărîrii judecătorești art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărîrea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizînd aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că nici unul din ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat.

După cum rezultă din textul recursului, autorii acestuia sînt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui A.Bocșa în baza art.155 și 361 alin.(2) lit.b), c) Cod penal, și, critică hotărîrea instanței de apel, precum că aceasta fără a-și motiva soluția, neîntemeiat a casat hotărîrea primei instanțe și a aplicat față de inculpat măsura de siguranță - expulzarea, prin ce s-a încălcat dreptul inculpatului la viața privată, inclusiv la alegerea locului de ședere, de trai și muncă, la dreptul de a oficializa sau nu relațiile de familie, de a se afla în preajma propriilor copii, la libera circulație.

La acest capitol Colegiul remarcă că, măsurile de siguranță sînt niște măsuri de constrîngere cu caracter preventiv, care au drept scop înlăturarea unui pericol și

preîntîmpinarea săvîrșirii faptelor prevăzute de legea penală, cuprinse în dispoziția art.98 alin.(2) Cod penal, dintre care face parte și expulzarea. Aplicarea măsurilor de siguranță se efectuează numai de instanța de judecată și este condiționată de fapta săvîrșită, de natura și gravitatea stării de pericol și de posibilitățile înlăturării acestora.

Măsura de siguranță a expulzării este reglementată de art.105 Cod penal, potrivit careia cetățeanului străin sau apatridului care a fost condamnat pentru săvîrșirea unor infracțiuni li se poate interzice rămînerea pe teritoriul țării, iar la luarea deciziei privind expulzarea persoanelor se va ține cont de dreptul la respectare a vieții private a acestora.

Totodată, în momentul aplicării sancțiunii expulzării, este necesară îndeplinirea următoarelor condiții: a) fapta săvîrșită (în țară sau străinătate) și dedusă în fața instanțelor judecătorești din țară să constituie infracțiune; b) infractorul să aibă calitatea de cetățean străin sau să fie o persoană fără cetățenie cu domiciliul în străinătate, în momentul pronunțării hotărîrii; c) să rezulte din datele cauzei că rămînerea pe teritoriul țării a infractorului cetățean străin sau apatrid fără domiciliul în țară constituie o stare de pericol, care nu poate fi înlăturată decît prin luarea măsurii îndepărtării de pe teritoriul țării; d) să nu existe motive serioase a se crede că infractorul străin riscă să fie supus la tortură în statul în care urmează să fie expulzat.

Astfel, pentru a se hotărî expulzarea, cele patru condiții menționate mai sus trebuie îndeplinite cumulativ și, respectiv, expulzarea are ca destinație statul al cărui cetățean este infractorul sau pe al carui teritoriu își are domiciliul.

Colegiul penal, analizînd motivele indicate de instanța de apel în decizia recurată, care au servit temei de aplicare față de inculpatul A.Bocșa a măsurii de siguranță - expulzarea, ajunge la concluzia că soluția luată este una justă, deoarece sînt întrunite toate condițiile menționate *supra*, ce au oferit instanței dreptul de a aplica această măsură de siguranță, și anume:

- faptele săvîrșite de inculpat constituie infracțiune, pentru care dînsul a fost recunoscut vinovat și condamnat, fapte ce și-au păstrat caracterul penal;

- inculpatul este un cetățean străin și a locuit pe teritoriul R.Moldova în baza unor documente false de o importanță deosebită, pe care împreună cu alte persoane le-a confecționat, deținut și folosit ilegal, nu a fost înregistrat, nu a avut un permis de ședere și un domiciliu oficial pe teritoriul R.Moldova, nu a fost încadrat în cîmpul muncii, nu a contribuit, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice, nu este căsătorit, dar a trăit în concubinaj, fără a crea o familie statornică pe perioada anilor locuiți ilegal pe teritoriului R.Moldova;

- inculpatul A.Bocșa nu a fost expulzat într-un stat în care să fie persecutat din motive de apartenență rasială, națională, religioasă, din cauza convingerilor politice sau să fie supus unui tratament inuman și degradant, torturii ori pedepsei capitale, dar a fost dispusă expulzarea în statul al cărui cetățean este, pe al cărui teritoriu își are domiciliul;

- aflarea în continuare a inculpatului pe teritoriul țării prezintă un anumit pericol interesului și siguranței ordinii publice, care nu poate fi înlăturată decît prin luarea măsurii îndepărtării lui de pe teritoriul țării, aceasta fiind corect dedusă de instanță, reieșind din complexul datelor ce privește infracțiunea săvîrșită în baza art.155 Cod penal, care face parte din capitolul infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei, comise în privința părții vătămate O.Crijevițchi și familiei acesteia, care și la moment percepe acest pericol ca unul real pentru sine și familia sa, adică în scopul înlăturării unei stări de pericol ce decurge din rămînerea inculpatului pe teritoriul țării, de rînd ce

statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, ocrotind viața familială și privată.

La acest capitol, Colegiul penal reține că, potrivit dispoziției art.98 alin.(1) Cod penal, măsurile de siguranță au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinare a săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală, avându-se în vedere natura infracțiunii comise de cetățeanul străin pe teritoriul țării, respectiv a repetării acelei infracțiuni, ocupația făptuitorului și atitudinea adoptată de acesta în cursul procesului penal. Măsură dată este necesară în interesul ordinii publice sau se întemeiază pe motive de securitate națională.

Instanța de recurs menționează că, aplicarea măsurii de siguranță trebuie să realizeze un echilibru între mijlocul folosit de autoritate (expulzarea) și scopul legitim urmărit (apărarea ordinii, prevenirea faptelor penale), care, în opinia Colegiului, a fost realizat, reținând circumstanțele cauzei supuse judecării, din care motiv se vor respinge argumentele recurenților că această măsură de siguranță a fost aplicată nemotivat de instanța de apel.

De asemenea, Colegiul penal nu va reține argumentele recurenților, precum că inculpatului prin aplicarea măsurii de siguranță i s-a încălcat dreptul la viața privată, inclusiv la alegerea locului de ședere, de trai și muncă, la dreptul de a oficializa sau nu relațiile de familie, de a se afla în preajma propriilor copii, la libera circulație, deoarece după cum s-a menționat mai sus, inculpatul s-a aflat pe teritoriul R.Moldova ilegal, în baza documentelor oficiale de o importanță deosebită false, sub un alt nume, nu are domiciliul pe teritoriul țării, nu a fost încadrat în câmpul muncii, nu are careva proprietate, nu și-a întemeiat familie, nu a prezentat probe ce ar confirma că are copii și că aceștia se află la întreținerea, îngrijirea, educația și instruirea sa, dar a întreținut doar relații de concubinaj, iar în cererea sa inițială a recunoscut faptul că are copil doar pe teritoriul R.Ucraina, indicând că pe teritoriul R.Moldova copilul nu are (136 v.1).

Deși s-a constatat că din relația cu R.Tulumari, inculpatul are un copil, acesta nu este înregistrat ca tată și nu locuiește împreună cu el, și, de facto, copilul se află la întreținerea mamei sale, care a confirmat că A.Bocșa doar uneori duce copilul la școală, însă această circumstanță nu servește temei de a considera că inculpatul participă la creșterea, educația și instruirea copilului, precum și la întreținerea lui materială. Mai mult, inculpatul în perioada aflării ilegale pe teritoriul R.Moldova nu a fost încadrat în câmpul muncii, și doar la 12.04.2016, cu o zi înainte de emiterea deciziei instanței de apel, a înregistrat ca fondator o societate cu răspundere limitată cu un capital statutar de 100 lei, iar după ce a fost condamnat, fiindu-i aplicată măsura de siguranță - expulzarea, s-a adresat pentru eliberarea permisului de ședere provizoriu pentru cetățenie, acțiuni ce demonstrează scopul acestuia - de a evita expulzarea din țară.

Astfel, în speță, nu se constată încălcarea art.8 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale - a drepturilor lui A.Bocșa la respectarea vieții private și de familie, la domiciliul său, la muncă, la ședere pe teritoriul țării și libera circulație, de rînd ce inculpatul, locuind în R.Moldova nu a dobîndit dreptul de ședere pe teritoriul dat, domiciliind temporar în mun.Bălți, acestuia nu i-a fost îngădit dreptul de a se angaja la un loc de muncă și de a se deplasa liber pe teritoriul țării. Prin urmare, în cauză fiind respectate și garanțiile procedurale în caz de expulzare, reglementate de art.1 din Protocolul nr.7 din Convenție.

Reținând cele menționate, Colegiul conchide că concluzia instanței de apel corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, aceasta fiind individualizată conform prevederilor legale, nefiind constatată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești contestate, iar măsura de siguranță aplicată inculpatului - expulzarea, este necesară pentru siguranța publică, apărarea ordinii publice și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății, moralei, a drepturilor și libertăților altor cetățeni a R.Moldova.

Potrivit art.435 alin.(1) Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva hotărârii instanței de apel, instanța de recurs respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

În acest context, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar și, potrivit legii, se dispune respingerea recursului ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

7. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de avocatul Darii Vladimir în numele inculpatului Bocșa Anatolii și de inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui Bocșa Anatolii, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 august 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun